

Sag C-610/23 [Al Nasiria]**Sammendrag af anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 98, stk. 1, i Domstolens procesreglement****Dato for indlevering:**

3. oktober 2023

Forelæggende ret:

Dioikitiko Protodikeio Thessalonikis (forvaltningsdomstolen i første instans i Thessaloniki, Grækenland)

Afgørelse af:

30. juni 2023

Sagsøger:

FO

Sagsøgt:

Ypurgos Metanastefsis kai Asylou

Hovedsagens genstand

Sag med påstand om annullation af den afgørelse, hvorved Den Uafhængige Klagekomité under Ypurgos Metanastefsis kai Asylou (Immigrations- og asylministeriet) ikke tog sagsøgerens klage over afgørelsen om afvisning af hans ansøgning om international beskyttelse til følge, fordi klagen var åbenbart grundløs.

Genstand og retsgrundlag for anmodningen om præjudiciel afgørelse

Fortolkningen af artikel 46 i direktiv 2013/32 – sammenholdt med bestemmelserne i direktiv 2008/115 og i lyset af artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder – og af princippet om medlemsstaternes procesautonomi, ækvivalensprincippet og effektivitetsprincippet – artikel 267 TEUF.

Præjudicielle spørgsmål

1) Henset til betydningen af det retsmiddel, der er fastsat i artikel 46 i direktiv 2013/32, kan lovgiver da udlede en formodning om, at en klage er blevet indgivet uretmæssigt, og bestemme, at der følgelig gives afslag på klagen som åbenbart grundløs, uden en fuldstændig og ex nunc-undersøgelse af sagen (hvilket også resulterer i, at der ikke indrømmes en frist for frivillig udrejse i henhold til artikel 22, stk. 4, i lov nr. 3907/2011 og artikel 7 i direktiv 2008/115), såfremt ansøgeren [om international beskyttelse] ikke personligt er mødt for den komité, der har behandlet sagen?

2) a. Hvis det fastslås, at dette spørgsmål er omfattet af princippet om medlemsstaternes procesautonomi, udgøres de tilsvarende nationale procedureregler i forbindelse med undersøgelsen af ækvivalensprincippet da af de regler, som regulerer procedurer for administrative komitéer, der behandler klager på grundlag af national ret, eller af procedurereglerne for anlæg af materielle søgsmål (eller annullationssøgsmål) for forvaltningsdomstolene?

b. Er bestemmelsen om forpligtelsen til at møde frem personligt (eller til at indsende den attest, som er omhandlet i artikel 78, stk. 3, i lov nr. 4636/2019, når dette er foreskrevet) forenelig med effektivitetsprincippet i EU-retten, og navnlig med den effektive udøvelse af retten til effektive retsmidler? I denne sammenhæng spørges der endvidere, om det er relevant, for det første at formodningen om misbrug af retten til at indgive klage i henhold til artikel 97, stk. 2, i lov nr. 4636/2019 svarer til det, som følger af den almene erfaring, og for det andet at den samme adfærd, hvis den udvises i forbindelse med behandlingen (i første instans) af ansøgninger om international beskyttelse, medfører en formodning om stiltiende opgivelse af ansøgningen og ikke afvisning af ansøgningen som åbenbart grundløs?

Anførte EU-retlige forskrifter og anført praksis fra Domstolen

Traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde: artikel 78.

Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«): artikel 47.

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/32/EU af 26. juni 2013 om fælles procedurer for tildeling og fratagelse af international beskyttelse (EUT 2013, L 180, s. 60): artikel 28, artikel 31, stk. 8, artikel 32, stk. 1 og 2, artikel 46 og artikel 47.

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/95/EU af 13. december 2011 om fastsættelse af standarder for anerkendelse af tredjelandsstatsborgere eller statsløse som personer med international beskyttelse, for en ensartet status for flygtninge eller for personer, der er berettiget til subsidiær beskyttelse, og for indholdet af en sådan beskyttelse (EUT 2011, L 337, s. 9): artikel 4.

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/115/EF af 16. december 2008 om fælles standarder og procedurer i medlemsstaterne for tilbagesendelse af tredjelandstatsborgere med ulovligt ophold (EUT 2008, L 348, s. 98): artikel 7, stk. 4, og artikel 11, stk. 1.

Dom af 6. oktober 1982, Cilfit m.fl. (283/81, EU:C:1982:335), af 21. december 2011, N. S. m.fl. (C-411/10 og C-439/10, EU:C:2011:865), af 31. januar 2013, D. og A. (C-175/11, EU:C:2013:45), af 7. november 2013, X m.fl. (C-199/12–C-201/12, EU:C:2013:720), af 17. december 2015, Tall (C-239/14, EU:C:2015:824), af 26. februar 2015, Shepherd (C-472/13, EU:C:2015:117), af 18. oktober 2018, E.G. (C-662/17, EU:C:2018:847), af 19. marts 2020, Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Tómpa) (C-564/18, EU:C:2020:218), og af 9. september 2020, Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Afvisning af en fornyet ansøgning – klagefrist) (C-651/19, EU:C:2020:681).

Anførte nationale forskrifter

Den hellenske forfatning: artikel 8, artikel 20, stk. 1, artikel 87 og artikel 89, stk. 2.

Nomos 4636/2019, Peri Diethnous Prostasias kai alles diataxeis (lov nr. 4636/2019, International beskyttelse og andre bestemmelser) (FEK A' 169/1.11.2019): artikel 2, artikel 4, artikel 5, stk. 1, artikel 9, stk. 1, artikel 15, artikel 78, stk. 3 og 9, artikel 81, artikel 92, artikel 95, stk. 1, og artikel 97, stk. 2.

Nomos 4375/2016, Organosi kai leitourgia Ypiresias Asylou, Archis Prosfygon, Ypiresias Ypochochis kai Taftoposis systasi Genikis Grammateias Ypochochis, prosarmogi tis Ellinikis Nomothesis pros tis diataxeis tis Odigias 2013/32/EE tou Evropaikou Komovoulou kai tou Symvoulou »schetika me tis koines diadikasies gia ti chorigisi kai anaklisi tou kathestotos diethnous prostasias (anadiatyposi)« (L 180/29.6.2013), diataxeis gia tin ergasia dikaiouchon diethnous prostasias kai alles diataxeis (lov nr. 4375/2016, Organisering og funktion af Asylservicen, af Klagenævnet og af Modtagelses- og identifikationsservicen, oprettelse af Generalsekretariatet for modtagelse, tilpasning af den græske lovgivning til bestemmelserne i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/32/EU »om fælles procedurer for tildeling og fratagelse af international beskyttelse (omarbejdning)« (L 180/29.6.2013), bestemmelser om beskæftigelse af personer med international beskyttelse og andre bestemmelser) (FEK A' 51/3.4.2016), som ændret ved lov nr. 4399/2016: artikel 4, stk. 1.

Nomos 3907/2011, Idrysi Ypiresias Asylou kai Ypiresias Protis Ypochochis, prosarmogi tis ellinikis nomothesis pros tis diataxeis tis Odigias 2008/115/EK »schetika me tous koinous kanones kai diadikasies sta krati-meli gia tin epistrofi ton paranomos diamenonton ypikoon triton choron« kai loipes diataxeis (lov nr. 3907/2011, Oprettelse af Asylservicen og Servicen for første modtagelse, tilpasning af den græske lovgivning til bestemmelserne i direktiv 2008/115/EF »om fælles standarder og procedurer i medlemsstaterne for tilbagesendelse af

tredjelandstatsborgere med ulovligt ophold« og andre bestemmelser) (FEK A' 7/26.1.2011): artikel 22, stk. 4.

Kort fremstilling af de faktiske omstændigheder og retsforhandlingerne i hovedsagen

- 1 Sagsøgeren i hovedsagen, som er irakisk statsborger, indgav den 28. februar 2019 ansøgning om international beskyttelse til Perifereiako Grafeio Asylou Samou (Det regionale asylkontor i Samos) og erklærede, at han havde forladt sit hjemland, fordi hans liv var truet af en »milit« på grund af en konflikt mellem sekter.
- 2 Efter at have fastlagt, at sagsøgeren havde været genstand for alvorlig fysisk vold, blev han interviewet den 24. februar 2020 på Perifereiako Grafeio Asylou Thessalonikis (Det regionale asylkontor i Thessaloniki). Hvad angår grundene til, at han havde været tvunget til at forlade sit hjemland, forklarede han i denne forbindelse, at han havde haft et forhold til en ung kvinde, og at dette havde bragt hans liv i fare, fordi der var blevet truffet en klanbeslutning om at dræbe ham. Af denne grund havde sagsøgeren forladt Irak, var taget til Tyrkiet og derfra til Grækenland.
- 3 Under den administrative procedure for behandlingen af hans ansøgning fremviste sagsøgeren et dokument, som var stilet til alle klanerne og beordrede hans død som følge af den dårlige adfærd, som sagsøgeren havde udvist over for disse. Sagsøgeren erklærede, at han ikke ønskede at vende tilbage til sit hjemland, fordi han i så fald ville blive dræbt.
- 4 Ved afgørelse af 18. maj 2020 gav Det regionale asylkontor i Thessaloniki afslag på ansøgningen, fordi hans udsagn blev anset for ikke troværdige, og ovennævnte dokument blev ikke godkendt som fuldstændigt bevis.
- 5 Den 27. august 2021 indgav sagsøgeren klage over denne afgørelse til Den Uafhængige Klagekomité. På tidspunktet for indgivelsen af klagen blev sagsøgeren oplyst om, at datoen for behandlingen af klagen var fastsat til den 11. oktober 2021, og at han på denne dato skulle møde personligt for Den Uafhængige Klagekomité, som havde kompetence til at behandle hans sag, medmindre han opholdt sig lovligt på et Kentro Ypodochis kai Taftopoiisis (modtagelses- og identifikationscenter) eller var omfattet af en restriktion i retten til at bevæge sig eller en forpligtelse til at opholde sig et sted uden for regionen Attika.
- 6 Sagsøgeren mødte imidlertid ikke personligt for komitéen på datoen for høringen. Efter at have fastlagt, at sagsøgeren ikke opholdt sig i et modtagelses- og identifikationscenter, at han ikke var genstand for en restriktion i retten til at bevæge sig, og at der ikke forelå force majeure, traf komitéen afgørelse om afslag på klagen som åbenbart grundløs, uden at undersøge realiteten, og pålagde ham foranstaltningen om tilbagesendelse uden frivillig udrejse fra landet.

- 7 Sagsøgeren har anlagt sag ved den forelæggende ret med påstand om annullation af Den Uafhængige Klagekomité's afgørelse (herefter »den anfægtede afgørelse«).

De væsentligste argumenter, der anføres af sagsøgeren i hovedsagen

- 8 Sagsøgeren har bl.a. gjort gældende, at den anfægtede afgørelse blev truffet uden en lovlige og tilstrækkelig begrundelse. Sagsøgeren har navnlig gjort gældende, at han retsstridigt fik afslag på sin klage alene af den grund, at han ikke var til stede, da den blev behandlet, og uden at der blev foretaget en tilstrækkelig undersøgelse af realiteten, idet han ikke kunne møde frem ved retsmødet på grund af force majeure, nærmere bestemt økonomiske vanskeligheder, som forhindrede ham i at rejse til Athen fra Thessaloniki, hvor han boede.

Kort fremstilling af begrundelsen for forelæggelsen

- 9 Direktiverne 2011/95 og 2013/32, som er en del af det fælles europæiske asylsystem, er blevet gennemført i den nationale retsorden ved lov nr. 4363/2019. I henhold til denne lovs artikel 92, som svarer til artikel 46 i direktiv 2013/32 om retten til effektive retsmidler ved en domstol, har en ansøger om international beskyttelse ret til at indgive klage over afgørelsen truffet i første instans om afvisning af ansøgningen om international beskyttelse.
- 10 Artikel 4, stk. 1, i lov nr. 4375/2016, som ændret ved lov nr. 4399/2016, har oprettet De Uafhængige Klagekomitéer, som har til opgave at behandle klager fra ansøgere om international beskyttelse med henblik på at efterprøve, om de konkrete afgørelser truffet i første instans er korrekte i retlig og materiel henseende.
- 11 For at give de nødvendige proceduremæssige garantier skal disse komitéer, der defineres som »kvasiretslige organer«, bestå af et flertal af tjenestegørende dommere (dommere ved de almindelige forvaltningsdomstole). Medlemmerne af komitéerne nyder personlig og funktionel uafhængighed ved udøvelsen af deres hverv.
- 12 Desuden er princippet om upartiskhed sikret, fordi komitéerne er udenforstående i forhold til de berørte parter og ikke repræsenterer forvaltningen.
- 13 De afgørelser, som disse komitéer træffer om klager over administrative afgørelser, efter en grundig retlig og materiel efterprøvelse og med en fuldstændig, specifik og konkret begrundelse, er bindende for parterne, eftersom de kun kan anfægtes ved sagsanlæg, dvs. et annullationssøgsmål ved en forvaltningsdomstol.
- 14 I lyset af det ovenstående er De Uafhængige Klagekomitéer ikke domstole i forfatningens forstand, men komitéer, der udøver retslige beføjelser som omhandlet i forfatningens artikel 89, stk. 2.

- 15 Desuden bestemmer artikel 97, stk. 2, i lov nr. 4636/2019, at ansøgere skal møde frem personligt i procedurerne ved De Uafhængige Klagekomitéer. De eneste tilfælde, hvor en ansøger ikke er forpligtet til at møde frem personligt, er opremset i artikel 78, stk. 3. Det drejer sig om tilfælde, hvor ansøgeren om international beskyttelse opholder sig på en modtagelses- eller indkvarteringsfacilitet eller er genstand for en restriktion i retten til at bevæge sig eller en forpligtelse til at opholde sig et bestemt sted, i hvilket tilfælde ansøgeren kan lade sig repræsentere af en advokat eller indsende en attest, der bekræfter, at et af disse tilfælde foreligger. Hvis ansøgeren om international beskyttelse ikke møder frem personligt (eller ikke indsender den attest, som er omhandlet i samme lovs artikel 78, stk. 3), gives der afslag på dennes klage som åbenbart grundløs, eftersom det antages, at ansøgeren kun har indgivet klagen for at forsinke eller forhindre fuldbyrdelsen af en tidligere eller forestående afgørelse om udvisning eller sin udsendelse på andet vis.
- 16 I denne henseende har den forelæggende ret anført, at det følger af fast retspraksis, at kendetegnene ved det retsmiddel, der er fastsat i artikel 46 i direktiv 2013/32, skal fastlægges i overensstemmelse med chartrets artikel 47, i henhold til hvilken enhver, hvis rettigheder og friheder som sikret af EU-retten er blevet krænket, skal have adgang til effektive retsmidler for en domstol under overholdelse af de betingelser, der er fastsat i denne artikel (Domstolens dom af 18.10.2018, E.G, C-662/17, EU:C:2018:847, præmis 47 og den deri nævnte retspraksis).
- 17 Endvidere tilkommer det i mangel af EU-retlige bestemmelser på området i medfør af princippet om procesautonomi hver enkelt medlemsstat i sin interne retsorden at fastsætte de processuelle regler for sagsanlæg til sikring af beskyttelsen af borgernes rettigheder, dog på den betingelse, at disse ikke må være mindre gunstige end dem, som regulerer tilsvarende situationer, der er underlagt national ret (ækvivalensprincippet), og at de i praksis ikke umuliggør eller uforholdsmæssigt vanskeliggør udøvelsen af rettigheder, der er tillagt ved EU-retten (effektivitetsprincippet) (Domstolens dom af 19.3.2000, *Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Tompá)*, C-564/18, EU:C:2020:218, præmis 63, og af 9.9.2020, *Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Afvisning af en fornyet ansøgning – klagefrist)*, C-651/19, EU:C:2020:681, præmis 34).
- 18 Direktiv 2013/32 indeholder ingen specifikke bestemmelser om ansøgernes fremmøde for det organ, der behandler et effektivt retsmiddel i henhold til direktivets artikel 46, eller om konsekvenserne af den manglende overholdelse af denne proceduremæssige forpligtelse. Det kan derfor konkluderes, at fastsættelsen af forpligtelsen til at møde frem personligt i henhold til artikel 97, stk. 2, i lov nr. 4636/2019 (eller til at indsende den attest, som er omhandlet i samme lovs artikel 78, stk. 3) og bestemmelsen om, at der gives afslag på klagen som åbenbart grundløs i tilfælde af, at denne forpligtelse ikke overholdes, henhører under princippet om medlemsstaternes procesautonomi og kun kan vurderes yderligere i forhold til overholdelsen af ækvivalensprincippet og effektivitetsprincippet.

- 19 I henhold til artikel 32 i direktiv 2013/32 kan en ansøgning om international beskyttelse kun erklæres åbenbart grundløs, hvis den anses for grundløs efter en undersøgelse af realiteten. I henhold til artikel 97, stk. 2, i lov nr. 4636/2019 afvises en klage imidlertid som åbenbart grundløs, hvis ansøgeren ikke møder frem personligt ved det retsmøde, hvor klagen behandles, men uden at klagens realitet undersøges. Ifølge den kombinerede fortolkning af artikel 46, stk. 1 og 3, i direktiv 2013/32 og artikel 97 i lov nr. 4636/2019 skal det effektive retsmiddel, der er fastsat i den græske lovgivning, i form af klage over en administrativ afgørelse, sikre en fuldstændig og ex nunc-undersøgelse af både faktiske og retlige omstændigheder, hvilket ikke er tilfældet, når ansøgeren ikke møder personligt for klageinstansen, dvs. Den Uafhængige Klagekomité. Det skal derfor vurderes, om artikel 97, stk. 2, i lov nr. 4636/2019 er forenelig med artikel 46 i direktiv 2013/32.
- 20 Hvad angår overholdelsen af ækvivalensprincippet skal det påpeges, at eftersom De Uafhængige Klagekomitéer udøver retslige beføjelser, men ikke er anerkendt som domstole i forfatningens forstand, rejses spørgsmålet om identificeringen af den tilsvarende procedure i henhold til national ret, i forhold til hvilken den anfægtede procedure for disse komitéer skal sammenlignes.
- 21 Bl.a. rejses spørgsmålet, om de omhandlede bestemmelser skal vurderes i forhold til proceduren for andre administrative myndigheder, der behandler klager over administrative afgørelser (for hvilken der ikke findes en ensartet ramme af procedureregler, men forskellige regler for hver enkelt myndighed, og hvor en klager under ingen omstændigheder er forpligtet til at møde frem personligt under behandlingen af sin klage, men kan lade sig repræsentere af en advokat eller en anden person), eller i forhold til bestemmelser, som finder anvendelse på anlæg af materielle søgsmål eller annullationssøgsmål for en forvaltningsdomstol (en procedure under hvilken det dels ikke er obligatorisk for den berørte part at møde frem personligt, idet denne kan lade sig repræsentere af en advokat, dels er muligt på visse betingelser, for så vidt angår materielle søgsmål, at anlægge et andet søgsmål, såfremt det første ikke tages til følge).
- 22 Dette spørgsmål vedrører fortolkningen af artikel 46 i direktiv 2013/32, dvs. en vurdering af den materielle karakter af den procedure vedrørende effektiv klageadgang, der er fastsat i denne artikel, og ikke en simpel vurdering af ligheden mellem de tilsvarende procedureregler, hvilket det tilkommer den forelæggende ret at foretage (jf. Domstolens dom af 9.9.2020, Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Afvisning af en fornyet ansøgning – klagefrist), C-651/19, EU:C:2020:681, præmis 37 og 38).
- 23 Hvad angår overholdelsen af effektivitetsprincippet kan det endvidere hævdes, at den anfægtede bestemmelse i artikel 97, stk. 2, i lov nr. 4636/2019 er begrundet i hensynet til en velordnet og hurtig gennemførelse af proceduren for behandling af ansøgninger om international beskyttelse, fordi den sikrer, at ansøgere om international beskyttelse stadig har interesse i udfaldet af deres klage og fortsat befinder sig på græsk område, således at der ikke bruges værdifuld tid på den

materielle undersøgelse af klager, der ikke er relevante for ansøgerne, og følgelig at behandlingen af andre klager dermed fremskyndes.

- 24 I modsætning hertil kan det hævdes, at denne bestemmelse gør det umuligt eller urimeligt vanskeligt at anvende EU-retten. Først og fremmest pålægger den ansøgere om international beskyttelse en uforholdsmæssig byrde, eftersom de (medmindre de falder ind under en af undtagelserne i artikel 78, stk. 3, i lov nr. 4636/2019) er forpligtet til at begive sig til De Uafhængige Klagekomitéers kontor i Athen med det ene formål at bekræfte deres tilstedeværelse og ikke for at blive interviewet, og uden at kunne lade sig repræsentere af en advokat eller en anden person. Endvidere fastsætter denne bestemmelse, at den manglende overholdelse af dette proceduremæssige krav medfører en formodning om misbrug af retten til retsmidler og følgelig afslag på klagen som åbenbart grundløs.
- 25 Hvad særligt angår afslag på en klage som åbenbart grundløs uden en undersøgelse af realiteten skal det for det første påpeges, at i henhold til direktiv 2013/32 er den manglende overholdelse af forpligtelsen til at kommunikere med myndighederne forbundet med en formodning om stiltiende opgivelse af ansøgningen om international beskyttelse og ikke med en afvisning af ansøgningen som åbenbart grundløs.
- 26 For det andet forudsætter afvisning af en ansøgning om international beskyttelse som åbenbart grundløs ifølge den udtrykkelige ordlyd af artikel 32, stk. 2 i direktiv 2013/32, at ansøgningen i det mindste er grundløs. Denne betingelse er ikke fastsat i artikel 97, stk. 2, i lov nr. 4636/2019, som udelukkende regulerer proceduren for De Uafhængige Klagekomitéer og fastsætter, at der kan gives afslag på en klage i henhold til artikel 46 i direktiv 2013/32 som åbenbart grundløs, hvilket svarer til den situation, hvor retsmidler i henhold til national ret afvises, dvs. ikke tages til følge af formelle grunde, uden en undersøgelse af realiteten.
- 27 For det tredje har afvisningen af en ansøgning som åbenbart grundløs mere vidtrækkende konsekvenser, fordi den medfører, at der ikke indrømmes en frist for frivillig udrejse, og at tredjelandsstatsborgeren bliver omfattet af et indrejseforbud [jf. artikel 7, stk. 4, og artikel 11, stk. 1, litra a), i direktiv 2008/115].
- 28 For det fjerde synes det faktuelle grundlag for formodningen i artikel 97, stk. 2, i lov nr. 4636/2019 ikke at være i overensstemmelse med det, som følger af den almene erfaring og logik, eftersom det manglende personlige fremmøde for Den Uafhængige Klagekomité kan skyldes årsager, der er uvedkommende i forhold til ansøgerens hensigt om at forhindre eller forsinke fuldbyrdelsen af en tidligere eller forestående afgørelse om udvisning eller sin udsendelse på andet vis, især henset til, at komitéernes afgørelser ikke træffes samme dag, hvorfor den omstændighed, at ansøgerne om international beskyttelse møder for komitéerne på

dagen for retsmødet, ikke på nogen måde letter fuldbyrdelsen af foranstaltningen om tilbagesendelse i tilfælde af afslag på klagen.

- 29 For det femte og sidste fastsætter artikel 46, stk. 11, i direktiv 2013/32, at medlemsstaterne kan fastsætte betingelserne for, hvornår det kan antages, at en ansøger implicit har trukket sit retsmiddel tilbage eller har opgivet det, samt regler for den procedure, der skal følges i sådanne tilfælde, mens direktivet ikke indeholder nogen bestemmelse om muligheden for at give afslag på klager som åbenbart grundløse.
- 30 Det fremgår derfor ikke klart, om klager direkte eller analogt kan være omfattet af ovenstående overvejelser angående muligheden for at udlede en formodning om stiltiende opgivelse eller for at afvise en ansøgning om international beskyttelse som åbenbart grundløs.
- 31 I lyset af de ovenfor beskrevne fortolkningsvanskeligheder vedrørende betydningen af de relevante EU-retlige bestemmelser finder den forelæggende ret det nødvendigt at forelægge Domstolen de konkrete præjudicielle spørgsmål.

ARBEJDSDOKUMENT